

บันทึก

เรื่อง การโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ตามที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท. ๐๓๑๔/๓๑๑๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อหารือในปัญหาเกี่ยวกับการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากได้มีจังหวัดหลายจังหวัดได้สอบถามมายังกรมการปกครองเกี่ยวกับปัญหาการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตท้องที่มีพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๖๒ ว่า

๑. การปิดแผ่นประกาศหรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความหรือภาพหรือสิ่งอื่นใดลงในยานพาหนะต่าง ๆ เช่น รถยนต์ รถยนต์รับจ้าง รถสามล้อถีบ ฯลฯ เป็นต้น แล้วขับเคลื่อนไปในที่ต่าง ๆ ในเขตท้องที่มีพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง นอกสถานที่ที่ทางราชการได้กำหนดให้เพื่อการปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๖๒ และ

๒. การปิดแผ่นประกาศหรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความหรือภาพหรือสิ่งอื่นใดลงในที่เอกชน ซึ่งสามารถมองเห็นได้จากที่สาธารณะ

ทั้ง ๒ กรณี จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๐๓ หรือไม่ อย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครองและกรุงเทพมหานคร) แล้ว มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้บัญญัติไว้มีความว่า ถ้าท้องที่ใดที่มีการเลือกตั้งเป็นท้องที่มีพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๐๓ แล้ว กฎหมายห้ามผู้ใดโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการปิดแผ่นประกาศหรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความหรือภาพหรือสิ่งอื่นใด ลงในที่ใด ๆ ที่เป็นสาธารณะ รั้ว กำแพง ผนังอาคาร หรือต้นไม้ต้นที่ติดกับที่สาธารณะ การโฆษณาหาเสียงดังกล่าวจะต้องกระทำ ณ สถานที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้กำหนดไว้ให้เป็น “สถานที่เพื่อการปิดประกาศ

โฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง” เท่านั้น^๑ ดังนั้นการปิดประกาศโฆษณาในสถานที่อื่นจึงไม่อาจกระทำได้ โดยชอบด้วยกฎหมายและอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

สำหรับปัญหาแรกที่ถูกถามมา ได้แก่กรณีที่ทำกาโฆษณาไว้บนรถยนต์ รถสามล้อ ฯลฯ และขับเคลื่อนไปในที่ต่างๆ นอกสถานที่ที่ทางราชการกำหนดเป็นสถานที่เพื่อการปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งนั้น เห็นว่า แม้มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจะบัญญัติห้ามการปิดแผ่นประกาศหรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความหรือภาพ”ลง ณ ที่ใด ๆ ในที่สาธารณะ” แต่การห้ามนี้ย่อมมีขึ้นเนื่องจากกระทำเช่นนั้นจะเป็นที่เกะกะและก่อให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยอันจะต้องมีการรื้อถอนขนย้ายออกไปจากที่สาธารณะ ดังนั้น คำว่าทำ “ลง ณ ที่ใด ๆ ในที่สาธารณะ” จึงมุ่งหมายถึงการทำโฆษณาที่นำไปติดหรือติดตั้งไว้กับวัตถุที่อยู่เป็นประจำในที่สาธารณะ หรือที่รั้ว กำแพงผนังอาคาร หรือต้นไม้ด้านที่ติดกับที่สาธารณะ เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ การทำโฆษณาไว้บนยานพาหนะและขับเคลื่อนไปจึงถือไม่ได้ว่าเป็นความผิดตามมาตรา ๖ อย่างไรก็ตามการนี้อาจเป็นความผิดฐานติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะ หรือ ณ ที่ที่เห็นได้จากที่สาธารณะตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้^๒ แต่

^๑ มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ถ้าในท้องที่ใดในเขตเลือกตั้งนั้นมีพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายดังกล่าว กำหนดสถานที่เพื่อการปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งไว้ตามสมควร

การปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งในสถานที่ที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้กำหนดสถานที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการปิดแผ่นประกาศ หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความหรือภาพหรือสิ่งอื่นใดลงในที่ใด ๆ ที่เป็นสาธารณะ รั้ว กำแพง ผนังอาคารหรือต้นไม้ด้านที่ติดกับที่สาธารณะ นอกจากสถานที่ที่ได้กำหนดไว้

^๒ มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาแก่ประชาชนด้วยการปิดแผ่นประกาศหรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความหรือภาพลง ณ ที่ใด ๆ ในที่สาธารณะหรือที่รั้ว กำแพง ผนังอาคาร หรือต้นไม้ด้านที่ติดกับที่สาธารณะ หรือด้วยการทิ้งหรือโปรยแผ่นประกาศใด ๆ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเป็นการกระทำของทางราชการ

การขอรับอนุญาต หลักเกณฑ์การอนุญาต การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมขอรับอนุญาต และการงดเว้นค่าธรรมเนียมดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงอัตราค่าธรรมเนียมนั้นต้องไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้

การโฆษณาของผู้ครอบครองอาคารหรือต้นไม้เพื่อการค้า หรือธุรกิจของตนเอง หรือเพียงให้ทราบชื่อของผู้ครอบครองอาคาร ชื่ออาคาร เลขที่อาคาร หรือข้อความอื่นเกี่ยวแก่การเข้าไปและออกจากอาคารนั้น มิให้ถือว่าเป็นการโฆษณาแก่ประชาชนตามความในมาตรานี้

ผู้ใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

^๓ มาตรา ๙ ผู้ใดโดยมิบังควรติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะ หรือติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ณ ที่ที่เห็นได้จากที่สาธารณะด้วยวิธีอันไม่สมควร ทำให้เห็นเป็นที่ไม่เรียบร้อยน่ารังเกียจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

ทั้งนี้ จะต้องได้ความว่าการกระทำนั้นเป็นการทำด้วยวิธีอันไม่สมควร จนทำให้เป็นที่ไม่เรียบร้อย น่ารังเกียจด้วย

สำหรับปัญหาข้อที่ ๒ ซึ่งเป็นกรณีที่ทำโฆษณาลงในที่เอกชนซึ่งสามารถมองเห็นได้จากที่สาธารณะนั้น ถ้าทำลงไว้ที่รั้ว กำแพง ผนังอาคาร หรือต้นไม้ด้านที่ติดกับที่สาธารณะก็เป็นความผิดตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๐๓ ซึ่งบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งเช่นนั้น แต่ถ้าทำลงไว้ ณ สิ่งดังกล่าวในด้านที่ไม่ติดกับที่สาธารณะ หรือ ณ ที่อื่น แม้จะสามารถมองเห็นได้จากที่สาธารณะก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๖ อย่างไรก็ตาม ถ้าการกระทำนั้นเป็น “การกระทำโดยมิบังควร” ก็อาจเป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘^๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๒

^๔ มาตรา ๘ ผู้ใดขีด เขียน หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ โดยมิบังควรลงที่รั้ว กำแพง ผนังอาคาร ต้นไม้ หรือสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะหรือที่เห็นได้จากที่สาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท